

SELETUSKIRI

TAT „Tugiteenus vanglast vabanejatele“ eelnõu juurde

I Sissejuhatus

TAT eelnõu on välja töötanud Justiitsministeerium.

Euroopa Sotsiaalfondi vahendite kasutamisel perioodil 2014–2020 Eestis on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 14 nimetatud partnerlusleppe alusel koostatud ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud rakenduskava „Ühtekuuluvuspoliitika Fondide rakenduskava 2014–2020” (edaspidi *rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

STS § 12 lõike 3 alusel antud Vabariigi Valitsuse korraldusele nr 297 (04.07.2014) on Sotsiaalministeerium rakendusasutuseks (edaspidi *RA*) ja Sihtasutus INNOVE rakendusüksuseks (edaspidi *RÜ*), järgmistele Euroopa Sotsiaalfondist (edaspidi *ESF*) rahastatavatele meetme tegevustele:

Tegevus 1.6.4 „Karjäärinõustamist saanud töötavad tööealised inimesed.“

Tegevus 2.1.1 „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, isiklik abistaja, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0-17-aastastele lastele.“

Tegevus 2.1.2 „Lapsehoiu kvaliteedi suurendamine ja uute lapsehoiukohtade loomise ja teenusepakkumise toetamine 0–7-aastastele lastele.“

Tegevus 2.2.1 „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekande- ja tugiteenused.“

Tegevus 2.2.2 „Asendushoolduse kvaliteedi tõstmine ja asendushoolduse vormide mitmekesistamise, tugiteenuste ja järelhoolduse arendamise kaudu“

Tegevus 2.2.3 „Tugiteenus vanglast vabanejatele.“

Tegevus 2.3.1 „Alkoholi liigtarvitamise varase avastamise ja lühinõustamise teenuse rakendamine ja alkoholisõltuvuse kaasaegse ravi- ja taastusabi süsteemi väljatöötamine ning teenuste osutamine.“

Tegevus 3.1.1 „Töövõime toetamise reformi sihtrühmale tööturuteenuste ja neid toetavate teenuste arendamine, juurutamine ja osutamine, säilitamiseks töökohta või leidmaks uut tööd.“

Tegevus 3.1.2 „Tööandjaid toetavad tegevused.“

Tegevus 3.1.3 „Töövõime toetamise reformi läbi viimine. Spetsialistide koolitamine tööks vähenenud töövõimega inimestega. Tegevusi toetava institutsioonidevahelise koostöö ja vajaliku andmevahetuse arendamine ning avalikkuse teavitamine.“

Tegevus 3.2.1 „Tööturuteenuste laiendamine uutele sihtrühmadele ja uute teenuste pakkumine töötutele.“

Vastavalt STS-i § 16 lõikele 1 võib rakendusasutus rakenduskavas toodud eesmärkide saavutamiseks ettenähtud tegevuste kohta koostada TAT.

Käesoleva käskkirjaga kehtestatakse meetme 2.2 „Tööturul osalemist toetavad hoolekandemeetmed“ tegevuse 2.2.3 „Tugiteenus vanglast vabanejatele“ raames TAT „Tugiteenus vanglast vabanejatele“. TAT põhineb järgmistel valdkondlikel arengukavadel: Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018, Justiitsministeeriumi arengukava 2014-2017,

Sotsiaalministeeriumi arengukava 2014-2017, Vabariigi Valitsuse tegevus TATile aastateks 2011–2015 ning konkurentsivõime kava "Eesti 2020". TAT ettevalmistamisel on arvesse võetud Euroopa Komisjoni soovitus (käsitseb Eesti 2013. aasta riiklikku reformikava ja Eesti stabiilsusprogrammi (2012–2017)(COM(2013) 356 final, 29.05.2013) parandada tööstiimuleid ning tugevdada aktiveerimispoliitikat, et hõlbustada pikaajaliste töötute naasmist tööturule.

TAT sisaldab eesmärkide ja tegevuste ning nende vajalikkuse kirjeldust, eelarvet, toetatavate tegevuste sihtgruppide kirjeldust, näitajaid, mõju horisontaalsetele teemadele ning rakendamise tingimusi.

TAT tegevuste elluviijaks on Justiitsministeerium.

TAT eelnõu koostas Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna analüüsitalituse projektijuht Laidi Surva (tel 620 8120, laidi.surva@just.ee).

Sotsiaalministeeriumi välisvahendite osakond: struktuurivahendite juht Merlin Tatrik (tel 626 9184, merlin.tatrik@sm.ee) ja peaspetsialist Kertu Pöial, (tel: 626 9187, kertu.poial@sm.ee) ning sotsiaalvaldkonna nõunik Maris Mälzer (tel 626 9184, maris.malzer@sm.ee),

Juriidilise ekspertiisi tegi Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Kadri Kurvits (tel: 626 9340, kadri.kurvits@sm.ee).

TAT ettevalmistamisel on konsulteeritud erinevate huvigruppide ja partneritega, sh Balti Kriminaalpreventsiooni Instituut, Haapsalu Tööotsijate Ühing (uue nimega Sotsiaalhoole Ühing), Johannes Mihkelsoni Keskus, Lootuse Küla, MTÜ AIDSi Tugikeskus, MTÜ Convictus, Samaaria Eesti Misjon, Tallinna Hoolekande Keskus, Pärnu Linnavalitsus, Tartu Linnavalitsus. TAT eelnõu on tehtud kättesaadavaks arvamuse avaldamiseks Sotsiaalministeeriumi ESF kodulehel www.esf2007.sm.ee.

TAT eelnõuga on tutvunud SA Innove ja valdkondlik seirekomisjon.

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

TAT kinnitatakse sotsiaalministri käskkirjaga STS § 16 lõike 1 alusel.

TAT sisaldab 8 peatükki:

1. peatükk „TAT kirjeldus“;
2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“;
3. peatükk „Näitajad“;
4. peatükk „TAT mõju horisontaalsetele teemadele“;
5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TATide ja avatud taotlusvoorudega“;
6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega“;
7. peatükk „TAT rakendamine“;
8. peatükk „Riskide hindamine“.

TAT sisule eelnevad mõisted. Vajadusel taasesitatakse õigusaktide termineid, mida konkreetses TATis kasutatakse. Kui terminit kasutatakse õigusaktides seni sätestatust erinevas tähenduses või kui termini ei ole varasemalt õigusaktides sätestatud, siis määratletakse termini sisu.

TAT tegevuste detailne kirjeldus (lisa 1 vorm A) ja eelarve kulukohtade lõikes (lisa 1 vorm B) esitatakse RA-le kinnitamiseks iga-aastaselt või iga kahe aasta järel (oleneb, kas tegevusi on võimalik detailsemalt kirjeldada pikemale perioodile) jooksva aasta 1. novembriks. Detailne

kirjeldus sisaldab 2. peatükis nimetatud tegevuste ellu viimiseks konkreetseid etappe, nende vajaduse selgitusi ning näitajaid. Kogu TAT eelarve on näidatud 1. peatüki punktis 1.2.3. Aastate kaupa on eelarve näidatud vormi B finantsplaanis. Selline TAT ülesehitus annab piisava paindlikkuse tegevuste planeerimisel, annab väga hea ülevaate, mida konkreetset ühe või teise tegevuse raames tehakse ning aitab ära hoida vaidlusi elluviidavate tegevuste abikõlblikkuse küsimuses. Samuti aitab see elluviijal analüüsida, kas tõhusama tulemuse saamiseks oleks vajalik muuta/lisada/ära jätta tegevusi. Viimane aitab kaasa paremale finantsjuhtimisele, kuna on võimalik varakult näha kitsaskohti, sh vahendite üle- või alaplaneerimist.

1. peatükk „TAT kirjeldus“

TAT kirjeldus koosneb kahest osast. Esimeses osas sätestatakse prioriteetse suuna ja meetme nimetus ning nende eesmärgid. Antud osa on üldine ning sarnane kõikidel TATidel, mille tegevusi viiakse ellu ühest meetmest. Teine osa kirjeldab konkreetse TAT eesmärki, tulemust, sihtgruppi ja eelarvet ning olukorda, millest tingitult TAT tegevusi ellu viiakse.

TAT peamine sihtgrupp on tähtaegselt vanglast vabanejad, sest nende retsidiivsus on kõige kõrgem (45% 2012. aastal tähtaegselt vabanejaist kuulati aasta jooksul pärast vabanemist kahtlustatavana üle). Samuti võivad TATs osaleda ennetähtaegselt vabanejad, kelle puhul tugiisiku ja majutuskoha olemasolu on eelduseks ennetähtaegsele vabanemisele. See võimalus toetab üldist suundumust soodustada kinnipeetavate ennetähtaegset vabastamist, mis uuringute järgi vähendab retsidiivsust, andes kinnipeetavale võimaluse järk-järgult vabadusega kohaneda.

Teenusele suunamine toimub vabatahtlikkuse alusel ja vanglas läbiviidava riskihindamise pinnalt. Vanglate inspektor-kontaktisikud, sotsiaaltöötajad ja kaplanid teevad teenuse kohta vanglasest teavitustööd, samuti saab teenuseosutaja teha vanglas teenust tutvustavaid infopäevi. Nii antakse kinnipeetavatele võimalus silmast-silma teenuse kohta lisainfot küsida ja oma osalussoovist märku anda. Juhul kui teenusest huvitatud kinnipeetavaid on rohkem kui teenuseosutaja võimekus neid teenindada võimaldab, lähtutakse varemregistreerunu õigusest ning teenusesaaja motivatsioonist jätkata teenuse-saamist ka pärast vanglast vabanemist. Sellekohase hinnangu saavad anda vangla sotsiaaltöötaja ning kinnipeetavaga tegelema hakkav tugiisik.

2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“

Antud peatükis kirjeldatakse tegevusi TAT eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Iga tegevuse juures näidatakse sihtgrupp, tegevuse üldajaraam ja elluviija. Tegevused on täpsemalt lahti kirjutatud Lisas 1. Kui kõiki tegevusi viib ellu toetuse saaja, siis eraldi tegevuste juures seda üle ei korrata. Käesoleva TAT tegevusi viib ellu Justiitsministeerium

3. peatükk „Näitajad“

TAT näitajad aitavad mõõta selle eesmärkide saavutamist nii kvalitatiivselt, kvantitatiivselt kui ka ajaliselt. Peatükis tuuakse välja rakenduskava väljundnäitajad, TAT spetsiifilised väljund- ja tulemusnäitajad tegevuste lõikes, nende baastasemed (kui on määratletud), sihttasemed aastateks 2018 ja 2023 (kuna TAT teenused lõpevad 2018 aastal, siis on saavutustasemed 2018 ja 2023 samad) ja selgitus, kuidas TAT näitajad panustavad OP näitajasse. Käesolev TAT panustab otseselt rakenduskava väljundnäitajasse, milleks on „Hoolekande teenuste saajate arv“. Lisaks käesolevale TATile panustavad nimetatud näitajasse tegevused 2.2.1 ja 2.2.2.

4. peatükk „TAT mõju horisontaalsetele teemadele“

Antud peatükis määratletakse koos selgitusega, millist mõju omavad TAT tegevused rakenduskavas toodud horisontaalsetele teemadele nende horisontaalsete poliitikate osas. Hinnata tuleb TAT mõju järgmistele horisontaalsetele teemadele:

- Regionaalareng
- Keskkonnahoid ja kliima
- Infoühiskond
- Riigivalitsemine
- Võrdsed võimalused, sh tuleb eraldi hinnata panust:
 - soolisse võrdsusesse;
 - võrdsesse kohtlemisse.

5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TATide ja avatud taotlusvoorudega”

Peatüki eesmärk on kirjeldada, kuidas on TAT seotud teiste samas meetmes elluviidavate TATidega ja avatud taotlusvooruga, milline on nende vastastikune mõju ja mil määral on nad omavahel seotud.

6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega”

Kirjeldatakse TAT seotust arengukavadega, tuues välja peatükid/punktid, mis on aluseks TAT tegevustele või millesse tegevused panustavad.

7. peatükk „TAT rakendamine“

Peatükk koosneb 5. alapeatükist:

- 7.1 „TAT elluviija kohustused“;
- 7.2 „Kulude abikõlblikkus“;
- 7.3 „Toetuse maksmine“;
- 7.4 „TAT muutmine“;
- 7.5 „Toetuse kasutamise seotud teabe ja seirearuannete esitamine“;
- 7.6 „Finantskorrektsioon“.

7.1 TAT elluviija kohustused

Lisaks TATis sätestatud kohalduvad TAT elluviijale kõik STS-is ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Muuhulgas tuleb olulist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele.

TAT elluviija on kohustatud koguma TATis osalejate kohta nõutavad andmed vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 125 lõike 2 punktile e. Osalejate andmeid kogutakse lisa 2 vorm C alusel, mida tuleb esitada koos seirearuandega vähemalt üks kord aastas seisuga 31.12.

RA-le esitatakse TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) detailne tegevuste kirjeldus ja sellele vastav eelarve kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks. RA nõudmisel on TAT elluviija kohustatud esitama TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite lõikes. Vastav nõue on vajalik sisendina riigieelarve ja tööplaani planeerimise protsessis.

TAT elluviija peab asjade ostmisel ja teenuste tellimisel lähtuma riigihangete seadusest. Kui

tellitakse lihtsustatud korras tellitavaid teenuseid riigihangete seaduse § 19 tähenduses või korraldatakse riigihange, mille eeldatav maksumus jääb alla lihthanke piirmäära, tuleb riigihangete seaduse §-s 3 nimetatud põhimõtetest lähtuda ainult juhul, kui riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on võrdne 5 000 euroga või sellest suurem.

TAT elluviija peab asjade ostmisel ja teenuste tellimisel lähtuma riigihangete seadusest. Kui tellitakse lihtsustatud korras tellitavaid teenuseid riigihangete seaduse § 19 tähenduses või korraldatakse riigihange, mille eeldatav maksumus jääb alla lihthanke piirmäära, tuleb riigihangete seaduse §-s 3 nimetatud põhimõtetest lähtuda ainult juhul, kui riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on võrdne 5 000 euroga või sellest suurem.

Kui TAT raames antakse vähese tähtsusega (VAT) abi või riigiabi, on TAT elluviija kohustatud vastavalt konkurentsiseaduse § 30¹ lõikele 2 tagama riigiabi andmise läbipaistvuse ja efektiivsuse ning pärast riigiabi andmist kontrollima selle kasutamise sihipärasust ja vastavalt § 33 lõikele 4⁴ teavitama abi saajat, et tegemist on VATiga.

Kui ESFist rahastatud tegevuste tulemusel teenitakse TAT abikõlblikkuse perioodil tulu, siis kohaldatakse puhastulu arvestamiseks ühissätete määruse artikli 65 lõiget 8, mille kohaselt tuleb TAT abikõlblikke kulusid korrigeerida TAT abikõlblikkuse perioodi jooksul teenitud puhastulu võrra hiljemalt TAT lõppmakse esitamisel. TAT abikõlblikke kulusid vähendatakse teenitud puhastulu summa osa võrra, mis vastab abikõlblike kulude proportsioonile TAT kogukuludest. Puhastulu ei mõjuta abikõlblike kulude mahtu siiski ühissätete määruse artikli 65 lõikes 8 nimetatud juhtudel (sh tegevustele, millele kehtivad riigiabi reeglid). Kui abikõlblikud kulud jäävad alla 50 000 euro, siis tulu teenimist ei pea jälgima.

Puhastulu on ühissätete määruse artikli 61 lõike 1 tähenduses TAT arvestusperioodil tarbijalt TAT vara abil osutatud teenuse või loodud toote müügi eest saadud rahaline laekumine, sh TAT vara müümise või kasutamise eest saadud rahaline laekumine, millest on lahutatud tegevus- ja lühiajalise TAT vara asenduskulud. Puhastulule liidetakse TAT tulemusena saadav kokkuhoid tegevuskuludes, v.a juhul, kui kokkuhoiu võrra vähenevad TAT muud sissetulekud (riigi- või erasektori toetus).

Dokumentide säilitamisel tuleb lähtuda STS §-st 35, kus reguleeritakse dokumentide säilitamise kohustust kooskõlas ühissätete määruse artikli 140 lõikes 1 nimetatud võimalustega. Kui dokumentide säilitamistähtaeg lõpeb, siis kogutud või ülesannete täitmisel tekkinud andmed, sealhulgas isikuandmed, ja dokumendid kuuluvad hävitamisele, välja arvatud kui need tuleb üle anda Rahvusarhiivile.

STS § 35 lõikes 2 sätestatud kord on sõnastatud toetuse saaja vaates. Kuna toetuse saaja jaoks loetakse kulu abikõlblikuks seaduse kohaselt vaid siis, kui rakendusüksus on maksetaotluses nimetatud kulu abikõlblikuks lugenud ja toetuse välja maksnud (sh tasaarveldanud), siis hakkab säilitamisaja arvamine just rakendusüksuse poolt kulu või terve projekti kulude abikõlblikuks lugemisest.

Projekti kõikide abikõlblike kulude dokumentide säilitamise nelja-aastane tähtaeg algab alates viimase kulu 30. juuni seisuga abikõlblikuks lugemise aasta 31. detsembrist. Seega, kui projekti viimane kulu loeti abikõlblikuks näiteks 4. oktoobril, siis algab säilitamistähtaeg järgmise aasta 31. detsembrist. Toetuse saaja jaoks muutub tähtaeg võrreldes STSis 2007–2013 sätestatud ühtse tähtajaga, milleks on 31.12.2025, lühemaks.

STS § 35 lõike 4 kohaselt katkeb dokumentide säilitamistähtaeg vastavalt ühissätete määrusele

vaide- ja kohtumenetluse ajaks või kui nii on nõudnud Euroopa Komisjon. Katkeda saab tähtaeg 30. juuni seisuga rakendusüksuse poolt abikõlblikuks loetud kulu või lõpetatud projekti korral, kui kontrolli või auditi tulemusel on alanud vaide- või kohtumenetlus.

7.2 Kulude abikõlblikkus

Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib ja makstakse projekti abikõlblikkuse perioodil ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja siseriikliku õigusega.

Abikõlblike kulude määramisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus* või *ÜM*).

TATis nimetatakse vajadusel mitteabikõlblikud kulud, mida ühendmääruses ei ole nimetatud ning täpsustatakse abikõlblikke kulusid.

TAT kulud jagunevad otsesteks ja kaudseteks kuludeks. Kaudseteks kuludeks loetakse TAT üldkulud ja administreerimisega seotud personalikulud.

Üldkuludeks loetakse (ÜM § 9 lg 5):

- 1) kulud bürootarvetele;
- 2) sidekulud, sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu;
- 3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika rentimine või liisimine ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldamine ja remontimine;
- 4) kütte, vee, elektri ja ruumide koristamisega seotud kulud;
- 5) ruumide rentimine;
- 6) valveteenus;
- 7) maamaks;
- 8) projektiga seotud pangakonto avamise ja haldamise kulud ning makse ülekandetasu juhul kui projekti jaoks on eraldi pangakonto;
- 9) riigisisese lähetusega seotud kulu tehnilise abina toetuse andmisel.

Administreerimisega seotud personalikulud on (ÜM § 9 lg 6):

- 1) raamatupidamine;
- 2) sekretäri- ja personalitöö;
- 3) hankespetsialisti tegevus;
- 4) haldustöötaja tegevus;
- 5) infotehnoloogi tegevus;
- 6) muu abistav töö.

Vastavalt ühendmääruse § 4 punktile 7 on üldkulud abikõlblikud ainult lihtsustatud hüvitamisviiside alusel. TATis on lubatud kasutada ühtse määra alusel kaudsete kulude hüvitamist. Ühtse määra rakendamisel ei tõenda toetuse saaja ei kaudseid kulusid st kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmetoodikaid toetuse saaja rakendusüksusele koos maksetaotlusega ei esita. Samuti ei kontrollita kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid paikvaatluse ega projektiauditi käigus. Sellest tulenevalt ei pea osalise tööajaga struktuurivahendeid rakendav toetuse saaja pidama tööajatabeleid projekti administreeriva personali üle. Samuti ei pea toetuse saaja raamatupidamisarvestuses eristama ühtse määra alusel hüvitatud kaudsete kulude aluseks olevate kuludokumentide abikõlblike summasid.

Kaudsed kulud moodustavad 15% TAT otsestest personalikuludest. Kui üldkulude hüvitamist ei taotle, on abikõlblikud ainult administreeriva personali kulud tavakorras ehk kuludokumentide alusel.

7.3 Toetuse maksmine

Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse § 11–15 alusel.

Toetuse väljamaksmise tingimuseks on TAT elluviija poolt RÜ-le esitatud väljamaksete prognoos. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab TAT elluviija 15 tööpäeva jooksul peale TAT kinnitamist. Iga-aastane väljamaksete prognoos esitatakse 10 tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormi A ja vormi B kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad 25% esitatud prognoosist, tuleb TAT elluviijal esitada uus väljamaksete prognoos järele jäänud eelarve aasta osas.

Maksetaotlusi võib esitada vastavalt nimetatud prognoosile vähemalt kord kvartalis, kuid mitte tihedamini kui kord kuus. Riigiasutusest toetuse saajal on kohustus esitada maksetaotlus tekkinud ja makstud abikõlblike kulude kohta, mis on riigihanke piirmääraga võrdse või seda ületava maksumusega, kord kuus. Kuna riigiasutused saavad kulude tasumiseks enne toetuse saamist käibevahendeid riigieelarve seaduse alusel, siis nende taastamiseks on vaja esitada rakendusüksusele võimalikult kiiresti maksetaotlused, et abikõlblikud kulud saaks lisada omakorda EKle esitatavasse maksetaotlusse. Kui kalendrikuus makseid ei tehta, siis null-reaga maksetaotlust esitada ei tule.

Toetuse väljamaksed teostatakse proportsionaalselt omafinantseeringuga. Praktikas tähendab see seda, et maksmisele kuuluv toetuse summa arvutatakse vastavalt sätestatud toetuse protsendile maksetaotlusega esitatud abikõlblikest kuludest. Toetuse summa leidmine muu proportsiooni alusel ei ole lubatud. Toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on kinnitatud TAT p-s 1.2.3.

Punktis 7.3.12 on loetletud olukorrad, millal RÜI on õigus peatada maksetaotluse menetlemine osaliselt või täielikult. Uudsenä on perioodil 2014–2020 lisandunud Korraldusametuse (edaspidi KA) õigus toetuse väljamaksmise keelamiseks. KA võib vastavalt asjaoludele, kas kohustada rakendusüksust peatama toetuse maksmine või keelata rakendusüksusel makset teha. KA esitab rakendusüksusele motiveeritud otsuse. Rakendusüksus teatab toetuse saajale ja palub toetuse saajal korrigeerida maksetaotlust või esitada täiendavaid tõendeid või selgitusi. Puuduse likvideerimise järgselt jätkatakse maksetaotluse menetlusega. Kui toetuse saaja puudusi ei likvideeri, siis rakendusüksus teeb finantskorrektsiooni. Kui puudus tuleneb rakendusüksuse toimingust, likvideerib puudused rakendusüksus. Toetuse saaja või rakendusüksuse selgituse, esitatud informatsiooni või täiendavate tegevuste põhjal võib KA tühistada peatamise ning maksetaotluse menetlemisega jätkatakse.

KA-l on õigus vajadusel kontrollida kulude abikõlblikkust ja abikõlblike kulude aluseks olevaid dokumente, sest rakendusüksus täidab ühissätete määruse artikli 125 lõike 5 punktis a nimetatud kulude abikõlblikkuse kontrolli vahendusametuseks, seega KA peab olema veendunud, et KA enda poolt mittetäidetavat ülesannet täidetakse korrektselt.

KA võib kohustada rakendusüksust maksetaotluse menetlemise peatama ka siis, kui sertifitseerimisametuse ei nõustu rakendusüksuse poolt abikõlblikuks loetud kulu lisamisega ühissätete määruse artikli 126 punktides a ja b nimetatud Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusesse ja aruandesse või kui Euroopa Komisjon peatab maksed Eestile. Tegemist on

erandkorras rakendatava võimalusega, mille võib tingida eelnimetatud põhjustel toetuse Euroopa Komisjonilt mitte laekumine. Euroopa Komisjonilt toetuse mittelaekumine ei tähenda automaatselt riigisisest toetuse maksete peatamist, kuid korraldusasutus võib sellise otsuse teha, kui:

- 1) kulude abikõlblikkust kontrolliva asutuse (nt rakendusüksuse) tööprotsesside puudused on niivõrd olulised, et rakendusüksuse poolt toetuse saajatele maksete jätkamine võib tähendada olulise finantskahju tekkimist;
- 2) riigieelarveliste vahendite piiratuse tõttu ei ole võimalik siseriiklikult riigieelarveliste vahendite arvelt maksetega jätkata.

7.4 TAT muutmise

TAT on lubatud muuta mitte rohkem kui kord 6 kuu jooksul objektiivsete asjaolude ilmnemisel, välja arvatud RÜ nõusolekul. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TAT edukale elluviimisele. Tihedamini kui korra 6 kuu jooksul ei ole TAT muutmise mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ning sellega kaasnevat halduskoormust. TATid peavad põhinema põhjalikele analüüsidele ja planeerimisele, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad olema vajalikud muudatused põhjendatud ja läbi kaalutud.

RA-l on õigus muuta TAT, kui selgub, et see on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või TAT elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. RA võib muuta TAT tegevuskava, finantsplaani, eelarvet või TAT abikõlblikkuse perioodi. Kui TAT rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib RA vähendada TAT eelarvet tingimusel, et see ei takista TAT eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TAT tegevuste elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgselt planeeritud. Ülejäävad vahendid saab sel juhul operatiivselt suunata vastavalt vajadusele kas antud meetme tegevuse avatud taotlusvoorudesse või teistesse meetme tegevustesse.

RA otsustab TAT muutmise või mittemuutmise 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest. Siinkohal tuleb arvestada, et lisaks RA-le tuleb muudatused kooskõlastada RÜ, KA ja valdkondliku seirekomisjoniga. Kogu muutmisprotsess võib võtta aega kuni 3 kuud.

TAT muutmist ei eelda järgmise eelarveaasta tegevuste kirjelduse ja sellele vastava eelarve esitamine ning finantsplaanis (lisa 1 vorm B) näidatud toetuse ja omafinantseeringu muutumine aastate lõikes. Viimasel juhul peab olema täidetud tingimus, et TAT kogutoetuse summa ja määr ei muutu.

Lisaks ei eelda TAT muutmist eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades, kui:

- kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15%;
- muudatuste summa ei ületa ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt 10 000 eurot;
- TAT administreeriva personali kulude proportsioon TAT tegevuskuludest ei muutu.

Viimane tingimus on täidetav juhul, kui ei taotleta üldkulude hüvitamist ehk kasutatakse lihtsustamist.

7.5 Toetuse kasutamisega seotud teabe ning vahe- ja lõpparuannete esitamine

TAT elluviija on kohustatud esitama RÜ-le vahearuanDED RA poolt kinnitatud vormil kaks korda aastas 15. juuniks aruandeperioodi jaanuar–mai kohta ja 20. jaanuariks aruandeperioodi juunidetsember kohta paber kandjal või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatud.

Tinglikult on tegemist poolaasta aruannetega, mille esitamise tähtaeg tuleneb Sotsiaalministeeriumi ja tema allasutuste töökorraldusest. TAT lõpparuanne esitatakse 45 päeva

jooksul TAT abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast.

Juhul kui vahe- ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, ei nõuta vahearuande esitamist ning esitatakse vaid lõpparuanne. Nii vahe- kui ka lõpparuande esitamiseks on üks vorm.

8. peatükk „Riskide hindamine“

Peatükis on analüüsitud peamisi teenusepakkumisega seotud riske ja toodud nende maandusviisid.

III Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Eelnõu on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1304/2013, 17. detsembri 2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006.

IV TAT mõjud

TAT tegevused evivad mõju indiviidi tasandil (paranenud on teenust saanute sotsiaalne kaasatus, võimalused toimetulekuks, suurenenud on osalus tööturuteenustel ja tööhõives, vähenenud retsidiivsusnäitajad), aga pikemas perspektiivis ka ühiskondlikul tasandil (vanglast vabanenute retsidiivsus väheneb, nende toimetulek ja tööhõive paranevad, ühiskondlik turvalisus suureneb). TAT hindamise abil paraneb arusaam tugiteenuse tulemuslikkusest ja seeläbi vajalikkusest, andes sisendit riigieelarvelise rahastamise kavandamisel. Kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöö spetsialistide, vanglate inspektor-kontaktisikute ja kriminaalhooldajate teabepäevade kaudu paranevad spetsialistide oskused pakkuda ühiskonda naasvatele kinnipeetavatele vanglasüsteemis ja kogukonnas neile sobivat tuge.

V TAT kooskõla valikukriteeriumitega

1. TAT mõju meetme eesmärkide saavutamisele

TAT panustab meetme eesmärki ”Sotsiaalsete probleemidega ja majanduslike toimetulekuraskustega inimesed saavad individuaalsetele vajadustele vastavat abi, mis võimaldab neil osaleda tööturul“.

2. TAT põhjendatus

TAT eesmärk ja vajalikkuse põhjendus on ära toodud peatükis 1.2.

3. Kuluefektiivsus

Eelarve planeerimisel lähtutakse varasematest kogemustest sama tüüpi kulude tegemisel, mida korrigeeritakse vajadusel tarbijahinnaindeksi prognoositava muutusega. Uut tüüpi kulude planeerimisel uuritakse hindasid turult või töötatakse ise välja.

4. Toetuse saaja suutlikkus projekti ellu viia

TAT elluvijaks on Justiitsministeerium. Kinnipeetavate vabanemisjärgse toimetuleku soodustamine on Justiitsministeeriumi üheks tegevussuunaks dokumentides Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018, Vägivalla vähendamise arengukava 2010-2014 ja Justiitsministeeriumi arengukava 2014-2017. Justiitsministeerium on ka juba käivitanud koos Eesti Kirikute Nõukoguga tugiisikute süsteemi vanglast vabanejatele.

5. TAT mõju läbivatele teemadele

TAT mõju läbivatele teemadele on kirjeldatud TAT 4. peatükis.

VI TAT kinnitamine

TAT kinnitavad sotsiaalkaitseminister ning tervise- ja tööminister käskkirjaga.

VII TAT kooskõlastamine

TAT eelnõu saadetakse kooskõlastamiseks Korraldusasutusele ja läbivate teemade eest vastutavatele juhtministeeriumitele.